

A gáz

Értesülünk róla mindnyájan; a Központi Villamosági Rt. igazgatósága Szeged lakosságának jogos felzúdulása után hajlandóan mutatkozott tárgyalásokba bocsátkozni és ennek eredményeképpen a gáztűzhelyek után fizendő kauciót leszállította 50 forintról 40-re, a résők után 25-ről 18-ra, a bekapcsolási díjat 20-ról 16 forintra. Viszont a gáz köbmétere megmaradt változatlanul 120-nak és megmarad a gázárak után Szeged körösmondja is a maga épületes progresszivitásában, amely tudniillik a gázgyárnak jelent progresszíves emelkedő bevételt a szobák száma után anélkül, hogy a lakások bérfőjének kedvezményt nyújtana.

A gázgyár dolgan érdemes elgondolkozni. Az üzem egy tőkés csoport van a várostól, az évek hosszú során keresztül bizonyítva, hogy a bérletet a minél több profit szerzésre használja ki, semmibe véve a lakosság érdekeit.

A felszabadulás után magára hagyta az üzemek igazgatósága, a városnak kellett gondoskodni annak fenntartásáról, tehát enyhén szólva nem teljesítette szerződés szerinti kötelességeit. Jelenleg 2 forint 20 fillért szed a villanyáram kilowattjéért, amely pesten 80 fillérbe kerül.

A gáz megindításánál óvadékok szed, ami azt jelenti, hogy a fogyasztók adják össze a tőkét a villany fenntartásához és ezt azzal hálálják meg, hogy a gáz köbméteréért 120 forintot szed, amelynek az ára pesten 80 fillérbe kerül.

Érdemes elgondolkozni a gázgyár dolgan azért is, mert Szeged lakossága egyöntetűen állást foglalt a gázgyár városi kezelésbe való vételével, még a bérleti szerződés lejártát követően, tehát azonnal. A pártok is egyöntetű állást foglaltak el ebben a kérdésben. A gázgyár urai mégis a helyükön vannak a folytatják tovább antiszocialis, a nép érdekeit semmibe véve, hasznosító politikájukat. Rákos elvtárs a III. kongresszuson azt javasolta, hogy a gázgyár Szeged lakossága számára hűbavágó vagyonként jelenjen meg. A demokrácia többsévében benyomult a közigazgatásba, a rendőrségbe, a hadseregbe. A bankok és a gyárak igazgatásában azonban nem történt változás. A magyar demokrácia gazdasági kulcspozícióiban változatlanul azok maradtak, akik a legnagyobb odaadással szolgálták Horthyt és rendszerét...

Igen, tökéletesen ez a helyzet Szegeden a gázgyárral, ideje lenne egy kis örségváltásnak ezen a téren is. Egy mondatot kiragadunk az MKP kiáltványából: „A népi demokrácia: a nemzeti közösség érvényesítése a profithajhász nagyöke önző érdekeivel szemben. Azt hiszik, ezzel a mondattal mindenki egyetért, a profithajhász nagyökeken kívül. Mindenki egyetért abban Szegeden, hogy a gázgyár ilyen és csakis ilyen érdekeket követett, tehát érvényesíteni kell a népi demokrácia legfőbb alapelveit a nép érdekeinek érvényesítését, jelen esetben a villany és gáz fogyasztók érdekeinek érvényesítését, a gázgyári tőkés csoporttal szemben. Sürgősen városi kezelésbe a gázgyárat!

Két kávécsempészt fogott a gazdasági rendőrség

A harmadik ablakon keresztül megegyezt

(Szeged, október 26.) A szegedi gazdasági rendőrség csempészeket fogott el. Hamburger Géza és Farkas Adolf temesvári lakosokat Vitez Ilés Korona-utca 13. szám alatti lakásán vették őrizetbe a nyomozók. A lakásokon megtalálták a két csempész által Romániából Szegedre átcsempésztett 50 kilo kávé minőségű babkávét. A két csempész a rendőrségi kihallgatáson azt vallotta, hogy a kávé nem az ő tulajdonuk, hanem egy harmadik személyé, névszerint Fried Nániné, aki őket csak a „szállításra” szerződtette. Fried, amikor a rendőrök megjelentek a Korona-utcai lakáson, éppen a másik szobában tartózkodott. Amíg a detektívek két társával voltak elfoglalva, veszni hagyva a „portékát”, az ablakon keresztül kerekedett ki. A két babkávészállítót szombaton kísérték a szegedi törvényszékre, ahol vámművelői kihágás és tiltott határátlépés miatt indul ellenük eljárás.

Fővárosi írók a szegedi kulturnapokról

Heltai Jenő, Gergely Sándor és Nagy Tibor véleménye a szegedi kultúréről

(Szeged, október 26.) A fővárosi írók csoportja már napok óta Szegeden tartózkodik, előadásokat hallgat végig, előadásokat tart és közvetlen kapcsolatba került Szeged kulturális életével. Nem érdektelen, hogyan vélekednek az írók az eddig tapasztaltak alapján rólunk, kulturális helyzetünkről és ezért a *Delmagyarország* munkatársa megszólaltat csak egy találmányra három fővárosi író, mondják el röviden, mi az, amit a kulturnapok során mint szegedi jellegzetességet (A szegedi paprika, halászlé és a Dóm-tér kivételével) említésre méltónak találtak. A válaszokat itt adjuk:

Heltai Jenő:

Szegeden kultúrterror dühöng

Heltai Jenő és felesége a péntek esti mozielőadásra Szegedre érkezett, hogy résztvegyen a kulturális napok finisében. A 75 éves nagy magyar költő, akit csak azért nem neveznek most „írófejedelemnek”, mert a Family Hotel írója írta minden hangzatos címtől, valósággal kivéregette magának, hogy barátai „János bácsi”-nak, általában pedig „elnök”-nak becézzék. János bácsi tehát este 9 óra után megérkezett Szegedre és házigazdáját dr. Grünert Istvánt nyomban vacsora után megkérte, vezesse őt az Újságróththonba, mert találkozni akar a „fiukkal”. Éjjel 11 óra után jelent meg az Otthonban, amelynek közönsége felálva, dörgő eljennel fogadta. Heltai mindjárt jól érezte magát, tekintetét szivarozott, érdeklődött és kedvesen felcselezte a hozzáintézett kérdésekre. A szegedi kulturnapokra tereplődt a szó. Megkérdeztük tőle, mi a véleménye erről? János bácsi türelmesen vesződt a rosszu szelű szivarjával s közben válaszolt:

— Alig két órája vagyok Szegeden, de abból, amit itt hallottam, megállapíthatom, hogy ebben a városban nemcsak most, a kulturnapok alkalmával, hanem talán a felszabadulás óta — kultúrterror dühöng. Ezt úgy értem, hogy van itt egy kis csoport író, újságíró, színész, képzőművész, lelkész, demokratikusan gondolkodó emberek, akik mindenáron kulturális akarnak ráerőszakolni Szegedre, de a város a maga homoki passzivitásával ellentétben ennek a kísérletnek és pedig sikeresen.

Ennyit mondott erről Heltai Jenő és azt hiszik, két mondatban nem is lehet találobb képet festeni Szegednek a kultúrához való viszonyáról, s a mostani kulturnapokat senkise jellemezte frappánsabban, mint a 75 éves valóban bölcs író, aki két órával előbb érkezett Szegedre.

Gergely Sándor:

A pesti írók nem találkoztak a neppel

Megkértük Gergely Sándor elvtársat, a Magyar Írók Szövetsége elnökét, mondaná el benyomásait a szegedi kultúrát szombatig lefolyt eseményeiről. Gergely elvtárs a következőkben foglalta össze impresszióit:

— Első Ferenc József „dicsősegesen uralkodó öreg királyunk” öt évtizeden át kezdte így szónokolni: „szeretett magyarjaim!”, „Eremmel jetttem e helyre”. Szinte én is így kezdeném a beszámolómat. De két néhai „bölcsünk” emléke és zavarnak a szegedi élmények.

Sokat beszéltek itt a magyar kultúra decentralizálásának a szükségességéről! A gondolat helyes, végre is kell hajtani. De szerintem tisztázni kéne előbb a fogalmakat. Elsősorban: milyen kultúráról van szó. Fel-felbukkant a szónoklatokból és felszólalásokban a „humanizmus” korszakának a várása és sürgetése. S rögtön meg is magyarázták: a humanizmus a megbecsülés, a megbékélés, a „fátyolt a mulatra” jelszó alatt lovagoljon be a dalkapukon a magyar városokba és falvakba és legyen a diszbevonulás után szabad véleménynyilvánítási és sajtójoga — mindenkinek.

Hát — nem! A demokrácia — amely fogalom az elmúlt négy nap alatt szinte számízve volt a gyűlés- és üléstermekből — a demokrácia nem lehet menlevele a demokrácia megfojtására irányuló szellemi banditizmusnak még

akkor sem, ha az az erőszak elé a humanizmus rakja ki cégérül.

Sulyos hiánya a kultúrának, hogy — legalább is az első négy nap alatt — a Pestről lerándult írók nem találkoztak — a neppel. A vitaelőadáson, a színházi előadásokon, a diákság összejövetelén, az egyetem aulájában hol kisebb, hol nagyobb számmal a középiskolai különböző generációk mutatták meg kultúrnióvójuk fokát és azt is, milyen italokkal oltanák tilkadtságukat. De ma mégiscsak egyezer kilencszáznegyvenhatot írunk. Felosztották a földet, szabad ember lett a magyar föld néhai rabszolgája és — a gyárak, bányák robotosai fölött is lényegesen csökkent a gazdasági, szellemi és politikai nyomás! Ma mégis már tudomásul kéne venni Szegeden is — hogy azok a munkások, akik szörnyűséges szenvedések árán felépítették a lerombolt hidakat, gyárakat s helyreállították a bányákat — nem azért verejtékeztek vért, hogy egy iránta ellenséges érzésű új intellektuális réteget izzadjanak ki magukból.

Mert a mai iskola, pontosabban: a mai szegedi középiskola, illetve, még pontosabban: a szegedi középiskolák diákjainak és tanárainak az a része, amely pénteken beszélgetést folytatott a városháza közgyűlési termében a pesti írókkal — túlnyomó többségében olyan messze áll a dolgozó munkásság, parasztság és értelmiség jövőbeni céljaitól, törekvéseitől, mint, mondjuk... három évvel ezelőtt.

Hatszáz középiskolás, jónéhány tucat középiskolai tanár és tanárné jelenlétében ellenséges közbeiktatásokkal fogadta azt a kijelentésem, hogy „a jövő magyar élet Petőfi és Ady szent harcai és céljai szerint fog igazodni”. És később felállt egy középiskolás diák és kijelentette, szinte büszkén, hogy ő bizony nem olvas könyvet: regényt, verset és különben is: kötelességének tartja kijelenteni, hogy „az igaz magyarnak nem Ady a szent, hanem Krisztus”. És erre a kijelentésre a jelenlévők túlnyomó többsége, tanári és apácatanárnői karral együtt tüntető tapsokból tört ki.

Nem akadt egyetlen tanár sem, aki megmagyarázta volna eltévedett bárányának, hogy milyen veszedelmes dolog a vallás fedezékéből dumagolyókkal lövöldözni. Hát persze, hogy nem akadt — hiszen tanárt a deákjáról ismerünk fel.

De azért jó volt és tanulságos ez a szegedi kirándulás. Többek között azért is, mert nemcsak a szegedi középiskolai hovatartozandóságát láttatta meg a Pestről idekerült írókkal, hanem megmutatta azt is, hogy a pesti írócsoporthoz tartozó részük ha „az emberi és népi lélek mérnöke” címére számot tart, sürgősen revidálja álláspontját — ha ugyan lehetséges az ilyenfajta gyors revízió — a harcos demokrácia követelményeivel kapcsolatban.

Nagy Tibor:

Az önkezdemenyezési szellem hiányzik a szegedi közönségből

Nagy Tibor, a Kis Újság és a Demokrácia munkatársa kijelentette, hogy az ország haladó szellemű társadalma általában abban a téves elképzelésben él Szegedre vonatkozóan, hogy itt az úgynevezett Szegedi Fiatalok megművelték politikai és kulturális szempontból nemcsak a város ifjúságát, de a város társadalmát is. Nagy Tibor véleménye szerint egy bizonyos zenei műveltségen kívül ennek semmi nyomát nem találták itt. Végeredményében úgy látja, inkább magukat jól adminisztráló, mint általános műveltséget kialakító emberek voltak a Szegedi Fiatalok mozgalmában tömörült ifjak.

Hogy a Szegedi Fiatalok nevelői értéke mennyire csekély volt és a szociális felelősségérzet, amelyet ki kellett volna művelniük, mennyire nem ért el eredményt, azt különösen a Móra-szobor leleplezésénél láthattuk — mondotta Nagy Tibor. Ennél az ünnepségnél ugyanis egészen exkluzív társaság gyűlt csak össze. Szinte elképzelhetlennek tartom, hogy még ma is csak 35 ember gyűljön össze Móra Ferenc szobrának leleplezésénél. Amikor a szobor elkészült, a város társadalma nagyon is aktív volt annak megtagadásában. Ma tehát nem lenne szabad ilyen passzív magatartást tanúsítani. Egyébként is nem annyira passzivitást, mint in-

kább reakciós aktivitást láttam ebben a magatartásban.

— Általában szkeptikusan viselkedtem a kulturnapokkal szemben — folytatta nyilatkozatát Nagy Tibor — és az a véleményem, hogy ha ezt nem a kultuszminisztérium irányítása mellett rendezték volna meg, akkor még lanyhább lett volna a kulturálérdeklődés mind a közönség, mind pedig a diákság részéről. Különösen a sárospataki és érdeki kulturnapok után találok szomorúnak a szegedi kulturnapokat. Egyébként sem éltem illúziókban és nem gondoltam, hogy a Szegedi Fiatalok egyenlők lesznek a szegedi közszellemmel, de még így is igen súlyos kulturális érdeklődést tapasztaltam a társadalmi életben. Különösen az önkezdemenyezési szellem hiányzik a szegedi közönségből.

Elég sötét képet elénk festő nyilatkozatát Nagy Tibor azzal fejezte be, nem az a baj, hogy a szegedi kulturnapok így folytak le, hanem az, hogy az emberek, akik ebben a hibában szenvednek, nem érzik ezt bajnak, hanem nagyon jól érzik magukat szellemi nyomorúságukban.

A tábornok ur visszatért

— a munkás repül a lakásból!

Egyszerű munkásasszony írta nekünk ezt a levelet: Tisztelt szerkesztő elvtárs! A még mindig nedves pinceudkban élő proletártársaim megértik majd, hogy családommal nem akarok visszamenni oda, ahol öt éves kisleányom tudóbajt kapott és ahol férjem, aki nehéz testmunkás, nem volt képes pihenni, amikor munkából hazatért. Most pedig ez a veszély fenyeget bennünket, mert a tábornok ur hazatért Nyugatról, ahová a demokrácia elől menekült. Most ugy látja, nem is olyan veszélyes ez a demokrácia a hozzá hasonló fasisztának és visszaigényelte lakását, amelynek egy részét törvényes úton mi kaptuk meg. Már egy év óta ott lakunk és most megkaptuk a véghatározatot: azonnal hagyjuk el a lakást, amely a tábornok urat illeti. Indokolás: előző lakásunk megfelelő volt. Már mint a pincelakás!

Most csak azt kérdelem: mikor jön el az az idő, amikor az a rothadt odu a tábornoknak lesz megfelelő lakás, nem pedig a nehéz testmunkát végző dolgozónak. Azoknak a tábornokoknak, akik itthagyták ezt a kifosztott országot a nagy bajban és visszazsivárogyva kirugják lakásukból a munkást, aki közben felépítette azt, amit ők szétromboltak. A lakásból pedig nem megyünk ki. Szeretnénk látni azt a demokratikus karhatalmat, amely bennünket vissza akar kényszeríteni a földalatti oduba csak azért, mert a tábornok ur régi összeköttetéseit felhasználva, vagy vesztegetés útján kijárta, hogy valamelyik fasiszta hivatalnok ilyen végzést hozzon. A nyugatról visszatért tábornok ur kedvéért nem megyünk vissza a nyomorúságba! Ugy tanultuk, hogy a demokrácia és a munkásszótály sorsa felfelé vezet.

Nagyon kérem a Delmagyarországot, amely minden munkáscsaládnak igazi és legjobb barátja, adjon helyet e néhány soros panasznak. Szabadság!

Oszinte tisztelettel:

Ábrahám Lajosné

Tanítani kell az új tankönyvek használatát?

(Budapest, október 26.) Mivel az új tankönyvek használata bádása után is nehézségek mutatkoztak az egyes tankönyvek használatánál, a kultuszminiszter intézkedésre egy budapesti iskolában egy történész, egy szociológus és egy irodalomtörténeti tanárt jelölt ki, hogy a tankönyvek alapján mintatanítást rendezzenek. Amennyiben ez a kísérlet beválik, gondoskodás történik, hogy hasonlóképpen járjanak el a vidéki iskolákban is.

ÍRÓGÉP, SZÁMOLÓGÉP

javítás garanciával SZENESI

Irodagép Vállalat Telefon: 6-41. Széchenyi-tér 7. szám
A vidék legnagyobb Irodagép Import vállalata